

Araştırma Makalesi (Research Article)

**YENİDEN İNŞA VE TEPKİLER: KIZ KULESİ'NİN RESTORASYONU HAKKINDAKİ
ENDİŞELERE YÖNELİK BİR SOSYAL MEDYA ANALİZİ (RECONSTRUCTION AND
REACTIONS: A SOCIAL MEDIA ANALYSIS OF CONCERNS ABOUT THE RESTORATION OF
THE MAIDEN'S TOWER)**

Mustafa ÇEVİRİMKAYA^{1*} (orcid.org/0000-0003-3845-2670)

¹Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, Sakarya, Türkiye

Özet

Ülkelerde bulunan tarihi yapılar yalnızca turizm açısından değil, yerel halkın kültürü açısından da önemlidir. Bu sebeple tarihi yapıların restorasyonu kişilerde olumlu duygular oluşturabileceği gibi sonucun olumsuz olması ihtimaline karşı insanlarda endişeye sebep olabilmektedir. Çalışma bu endişeler kapsamında insanların tepkilerini daha çok hangi yönde verdiklerini ölçmeyi ve buna dair çözüm önerileri getirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma sonuçları incelendiğinde insanların daha çok restorasyon tamamlandığında Kız Kulesi'nin bir beton yığına dönüşeceğine dair düşünceleri olduğu görülmektedir. Bu sebeple endişeler daha çok betonarmeye yönelik gelişmiş ve tarihi eserin yok olabileceği düşünülmektedir. Çalışma sonuçları doğrultusunda ortaya çıkan endişelerin giderilmesi açısından tüm paydaşlara öneri getirilmiştir. Bu bağlamda kamu otoriteleri ve karar alıcıların tüm toplumu ilgilendiren konularda önemli kararlar almadan önce kamuoyu araştırmaları yapmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Restorasyon, Kız Kulesi, Sosyal Medya Analizi, Twitter

Abstract

Historical buildings in countries are important not only in terms of tourism, but also in terms of the culture of the local people. For this reason, the restoration of historical buildings can create positive emotions in people, as well as cause anxiety in people in case the result is negative. The study aims to measure in which direction people give their reactions within the scope of these concerns and to offer solutions for this. When the results of the research are examined, it is seen that people have thoughts that the Maiden's Tower will turn into a concrete pile when the restoration is completed. For this reason, it is thought that the concerns have developed more towards reinforced concrete and the historical artifact may be destroyed. In line with the results of the study, suggestions were made to all stakeholders in order to eliminate the concerns. In this context, it is recommended that public authorities and decision makers conduct public opinion surveys before making big decisions on issues that concern the whole society.

Keywords: Restoration, Maiden's Tower, Social Media Analysis, Twitter

Giriş

Kız Kulesi, yüzyıllar boyunca şehrin tarihi ve kültüründe önemli bir rol oynayan İstanbul'un tarihi bir simgesidir (Çelik, 1993). Deniz fenerinden savunma kulesine kadar farklı medeniyetlere ve farklı amaçlara hizmet eden kule, şehrin zengin geçmişinin kanıtlarından biridir (Freely, 2011). Kule günümüzde sadece önemli bir kültürel sembol değil, aynı zamanda İstanbul'un büyüleyici tarihini keşfetmek isteyen turistler için de önemli bir cazibe merkezidir.

Popüler bir turistik çekicilik olan Kız Kulesi, eşsiz mimarisine ve Boğaz'daki küçük bir adadaki göz alıcı konumuyla büyük bir merak uyandırarak dünyanın her yerinden ziyaretçi çekmektedir (Mansel, 2011). Kule, çevredeki bölgenin büyüleyici manzaralarını sunar ve genellikle tarihi önemini yansıtır ve kültürel çeşitliliğiyle birlikte etkinlikler, kutlamalar ve sergilere ev sahipliği yapar (İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 2021). Ayrıca Kız Kulesi, restoranında geleneksel Türk mutfağıyla birlikte ziyaretçilerine eşsiz bir mutfak deneyimi sunan bir gastronomi merkezidir (Aykan, 2018).

Genel olarak, Kız Kulesi tarihi ve önemli bir turistik cazibe merkezi statüsüyle İstanbul'un kültürel kimliğine katkı yapmaktadır. Kız Kulesi ile birlikte turizmin tanıtılması, kentin zengin geçmişini ve kültürel çeşitliliğini

* Sorumlu yazar: mustafacevrimkaya@subu.edu.tr

DOI: 10.33083/joghat.2023.314

hem yerel hem de uluslararası ziyaretçilerle paylaşmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca kentin kültürel mirasını gelecek nesiller için korunması sürdürülebilirlik açısından önemlidir. Bu tür önemli tarihi yapıların restorasyon çalışmaları, bu yapıların korunması ve gelecek nesillere aktarılması açısından büyük önem taşıdığı için hassas ve önemli bir konudur (Staniforth, 2011). Uygun olmayan restorasyonlar bu değerli yapıların onarılamaz hasar görmesine ve hatta yok olmasına yol açabileceğinden, binaların tarihi ve kültürel değerlerinin korunması büyük önem taşımaktadır (Jokilehto, 1999). Bu nedenle kültürel miras korunurken hem teknik hem de etik yönler dikkate alınmalıdır (Avrami, Mason ve de la Torre, 2000).

Kız Kulesi'nin restorasyonu insanlarda bazı tepkilere neden olmuştur. İnsanlar, Twitter gibi sosyal medya platformlarını kullanarak, tartışma ve değerlendirme yoluyla restorasyon sürecine ilişkin toplu düşünce ve beklentileri içeren bir tartışma başlatmıştır (Munar ve Jacobsen, 2014). Bu tür platformlardaki tartışmalara yönelik çalışmalar, halkın restorasyonlara yönelik genel kaygıları ve beklentileri hakkında önemli bilgiler sağlayabilir (Kaplan ve Haenlein, 2010). Bu nedenle bu araştırmanın önemi, insanların Kız Kulesi'nin restorasyonuna bakış açılarını, kaygılarını incelemek ve özellikle insanların kendilerini rahat hissettikleri sosyal medya ortamlarında paylaştıkları düşüncelerini analiz etmektir. Bu inceleme, restorasyon sürecinin daha derinden anlaşılmasını sağlayacak ve bu konudaki söylemin ana noktalarını ve kalıplarını ortaya çıkaracaktır. Ayrıca Kız Kulesi'nin hem tarihi hem de kültürel değerlerini etkileyen olası sorunlara çözüm önerileri geliştirilerek ortaya çıkarılmaktadır.

Önemli bir kültürel ve tarihi eser olan Kız Kulesi birçok kez tartışma konusu olmuştur. Bu araştırma, insanların duygularını ve kaygılarını öğrenmek için düşüncelerini paylaştığı ortamlardan veri toplayarak bu düşüncelerin kapsamını genişletmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen verilerle Kız Kulesi'nin kültürel ve tarihi değerini canlandıracak çözümler üretmek mümkündür. Twitter'ın, bunun gibi konulardaki popüler fikirleri keşfetmek ve kamuoyunu anlamak için iyi bir kaynak olduğu düşünülmektedir. Bu çalışma, kamuoyunun endişelerini ve bunları destekleyen argümanları ortaya çıkarmayı planlamaktadır. Toplanan bilgilerle, bu tarihi yapının restorasyon sürecinin toplumda oluşturduğu tutum ve düşünce paralelinde daha şeffaf ve kapsayıcı bir şekilde yürütülmesi umulmaktadır.

Son birkaç yıldır, Kız Kulesi'nin önerilen restorasyonu hakkında artan bir kamuoyu endişesi ve tartışması bulunmaktadır. Sosyal medya, özellikle Twitter, bu tür tartışmalar için popüler bir platform olarak görülmektedir. Bu restorasyonu çevreleyen görüş ve endişeleri derinlemesine değerlendirmek için bu araştırma, kapsamlı bir yaklaşım sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çalışma, tarihi yapıların restorasyonu ile ilgili kamuoyu görüşlerinin incelenmesi yoluyla, insanların endişelerine ışık tutmayı ve bu tür restorasyon projeleri için en iyi uygulamaları teşvik etmeyi, bu önemli yapıların kültürel değerlerini ve tarihi önemini korumayı amaçlamaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Tarihi yapıların korunması ve gelecek nesillere aktarılması sayesinde hem kültürel mirasın devamlılığını sağlanır hem de turizm endüstrisine olumlu katkılar oluşturur (Timothy ve Boyd, 2003). Mimari yapıları restore etmenin ve korumanın önemini ve sorunlarını yeterince kavrayabilmek için, bu alanla ilgili genel uygulamaları, süreçleri ve sistemleri araştırmak önemlidir (Feilden, 2003; Stubbs, 2009). Kültürel mirasın korunması sadece yerel mali sistem üzerinde olumlu bir etkiye sahip olmakla kalmaz, aynı zamanda kültürel alışverişin gelişimini iletir ve bir topluluk tarafından paylaşılan farklı kimliğin farkındalığını güçlendirir (Avrami vd., 2000). Böylece, tarihi yapıların restorasyonu ve bakımının doğru bir şekilde yapılması, kültürün korunması ve ekonomik kalkınmanın kolaylaştırılması için daha da önem kazanacaktır.

Tarihi yapıların restorasyonundaki zorluklardan bazıları, uygun malzeme ve tekniklerin seçilmesi, yapısal sorunların ele alınması, etik ilkelere uyulması ve toplumun ihtiyaç ve beklentilerinin dikkate alınmasıdır (Stubbs, 2009; Jokilehto, 1999). Ayrıca mimarlık, arkeoloji, sanat tarihi ve koruma bilimleri gibi farklı disiplinlerden uzmanların katılımı, restorasyon sürecinin daha etkili ve kapsamlı olmasına yardımcı olabilir (Avrami vd., 2000). İnsanların restorasyonlarla ilgili endişeleri, restorasyon projelerinin planlanması ve uygulanmasında çok önemli bir unsurdur. Başarısız restorasyonlar yalnızca kültürel mirasa zarar vermekle kalmaz, aynı zamanda yetkililerin ve uzmanların bu değerli kaynakları koruma becerisine olan güvenini de sarsabilir (Aygen, 2013). Restorasyon sürecinde halk ve paydaşlarla açık iletişim ve iş birliği, yanlış anlamaların, algıların ve endişelerin ortadan kaldırılmasına ve restorasyon sürecine olan güvenin güçlendirilmesine yardımcı olabilir (Mason, 2002).

Sosyal medya ve kamuoyu analizleri, halkın restorasyon projelerine yönelik algısını anlamak için çok önemlidir. Özellikle Twitter'da sosyal medya analizi ve fikir araştırması alanındaki temel çalışmalar ve

yöntemler, restorasyon ve tarihi yapılar hakkındaki tartışmaların daha iyi anlaşılmasına yardımcı olabilir (Kaplan ve Haenlein, 2010; Agarwal vd., 2011). Karar vericiler ve restorasyon uzmanları, sosyal medya platformlarındaki tartışmaları ve endişeleri analiz ederek kamuoyu hakkında değerli bilgiler edinebilir. Bu sayede endişeleri gidermek ve restorasyon sürecine güven oluşturmak için uygun önlemler alınabilir (Graham, Hale ve Gaffney, 2014).

Tarihi binaları ve restorasyon girişimlerini çevreleyen sosyal medya tartışmalarına yönelik önceden araştırma yapmak, politikalar oluşturmak ve anlamlı koruma ve restorasyon uygulamaları oluşturmak için çok önemlidir. Paydaşlar ve karar vericiler geçmiş çalışmalarını inceleyerek vatandaşları ilgilendiren konuları daha iyi anlar ve süreçte halkın güvenini kazanmanın en faydalı yollarını öğrenir. Yerel ve uluslararası restorasyon projelerini ve sosyal medyanın bunlara yanıt olarak söylediklerini (başarılı ya da başarısız) izlemek ve analiz etmek, restorasyon sürecinin bir diğer önemli parçasıdır (Bonacchi ve Moshenska, 2017). Uzmanlar ve karar vericiler bu nedenle halkın tutumları hakkında değerli bilgiler edinebilir ve bunu kültürel mirasın korunması ve restorasyonu hakkında bilgi vermek için kullanabilir. Bu kavramlar, tarihi alanların bakımı ve yenilenmesinin, mevcut literatürde gösterildiği gibi, teknik beceri, insanların görüş ve beklentilerinin takdir edilmesini gerektiren çok yönlü bir görev olduğunu göstermektedir. Söz konusu çalışmaları, projeleri ve sosyal medyadaki konuşmaları araştırmak, potansiyel zorlukların ve fırsatların daha derinden anlaşılmasına ve bu eserlerin gelecek nesillere miras kalmasına yardımcı olacak bazı girişimlerdir.

Restorasyon projelerinden maksimum verim elde etmek için, birden fazla grup arasında verimli işbirliği esastır; yetkililer, profesyoneller, topluluklar veya paydaşlar olabilir (Pendlebury, Short ve While, 2009). Geçmiş restorasyon projelerinden elde edilen en iyi uygulamaların ve uzmanlığın iletişimi yoluyla, paydaşlar yeteneklerini güçlendirebilir ve kültürel mirasın değerine ilişkin karşılıklı anlayış inşa edebilirler (Stovel, 1998). Bu amaçla, restorasyon süreci mutlaka kanıta dayalı, araştırmaya dayalı olmalı ve tarihi yapının sürdürülebilir bir şekilde korunmasını sağlamak için etik olmalıdır (Jokilehto, 1999). Ayrıca, çevreye duyarlı malzeme ve tekniklerin kullanılması, restorasyon prosedürünün ekolojik etkisini azaltmaya ve binanın ömrünü uzatmaya yardımcı olur (Cassar, 2005). Tarihi binaların başarılı bir şekilde restorasyonu ve korunması için teknik bilgi ile korumanın kültürel, sosyal ve ekolojik unsurlarını birleştiren bütüncül, kuşatıcı bir strateji esastır. İlgili herkesin birleşik çabaları ve ortaya çıkan sorunlara ve keşiflere sürekli uyum sağlanmasıyla, miras binaları gelecek nesiller için korunabilir.

Tarihi binalar, bir toplumun kültürel mirasının paha biçilmez sembolleridir; gelenekleri, hikayeleri ve hatıraları bünyesinde barındırır (UNESCO, 2003). Bu değerli ve yeri doldurulamaz kültürel eserlerin korunması, maddi ve soyut korumanın karmaşık bir bileşimini gerektirir (Smith, 2006). Bu nedenle, tarihi yapıların kültürel ve anlamsal değerlerine saygı gösterilmesi ve restorasyon süreci boyunca aktarılması kritik öneme sahiptir (Vecco, 2010). Anlamlı alanların restorasyonuna yerel katılım, bu projelerin etkinliğini büyük ölçüde artırır. Yerel bilgi ve deneyimin projenin gelişimine katkıda bulunmasına ve yerel halkın bu alanların kültürel mirasına olan güvenlerinin yanı sıra farkındalıklarını ve takdirlerini artırmasına olanak tanır (Ashworth ve Tunbridge, 2000; Aplin, 2002; Avrami vd., 2000). Topluluk üyelerini dahil ederek, bu önemli alanların daha sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve bakımı sağlanabilir.

Restorasyon projelerinin kalitesini ve sürdürülebilirliğini sağlamak için, toplumu dahil etmek ve mimar, mühendis, tarihçi ve arkeologlar gibi çeşitli alanlardan uzmanlarla işbirliği yapmak esastır (Silverman ve Ruggles, 2007). Disiplinler arası bilgi ve deneyim alışverişinde bulunarak, restorasyon projelerinin benzersiz gereksinimlerine ve zorluklarına yanıt veren yeni çözümler ve yöntemler geliştirilmektedir (Brusaporci, 2015). Ayrıca, modern teknoloji, etkili ve sürdürülebilir bir restorasyon için oldukça faydalıdır. Örneğin, 3B tarama, fotogrametrik ölçme ve bina bilgi modellemesi (BIM) gibi dijital teknikler, tarihi yapıların tam olarak belgelenmesini sağlayarak restorasyonları ve yeniden geliştirmeleri için bir temel sağlar (Apollonio, Gaiani ve Sun, 2013). Bu, uygun restorasyon tekniklerini ve malzemelerini seçmek ve potansiyel sorunları anında belirlemek için tarihi binaların durumunu kaydetme ve değerlendirme doğruluğunu artırır.

Uzmanlık, işbirliği, katılım ve modern teknolojilerin kullanılması, başarılı ve sürdürülebilir bir tarihi bina restorasyon sürecinin temel bileşenleridir (Wells, 2007). Restorasyon sadece somut sonuçlar değil, aynı zamanda uzman, yerel ve kültürel ilgi ve ihtiyaçların benzersiz bir kombinasyonundan kaynaklanan soyut sonuçlar da verir (Avrami vd., 2000). Bu birliğe etkili bir şekilde ulaşmak için, profesyonellerin projenin gereksinimlerine uygun şekilde hazırlanmalarını sağlamak amacıyla restorasyon alanında eğitim ve öğretim esastır (Teutonico ve Matero, 2003). Ek olarak, koruma çabalarına yönelik anlayış ve destek oluşturmak için kamu bilinci ve eğitimi geliştirilmelidir (Munjeri, 2004). Bu nedenle, tüm tarafları yeterince bilgilendirmek ve donatmak için bu önemli noktalara yönelik sürekli eğitim gereklidir.

Restorasyon projelerinin değerlendirilmesi, literatürde önemli bir tartışma alanıdır (Glendinning, 2013). Bu tür projelerin sonuçlarını değerlendirerek, restorasyon uygulamalarını artırmak ve gelecekteki çabalar için fikir edinmek mümkündür (Stovel, 1998). Bu çabaları göz önünde bulundururken kapsamlı bir değerlendirme, tarihi binaların somut ve somut olmayan yönlerine bakarak ve paydaşların ilgi ve ihtiyaçlarını hesaba katarak hem nicel hem de nitel araştırmayı içermelidir (Mason, 2002). Dolayısıyla, tarihi bina restorasyonu ve korumanın, bir dizi farklı yönü ve sorunu olan çok yönlü bir alan olduğu açıktır. Kültürel mirasın sürekli olarak korunmasını sağlamak ve hem şimdiki hem de gelecek nesiller üzerindeki izlerini vurgulamak için, bu tür konuları ele alırken eksiksiz ve kapsayıcı bir yaklaşım benimsenmelidir.

Yöntem

Bu bölüm içerisinde Twitter özelinde sosyal medyanın çalışmadaki önemine genel bir perspektif sunulmaktadır. Tweetlerin toplanması ve bunların analiz edilmesi ile ilgili detaylı bilgiler verilmektedir. Ayrıca yapılan bu işlemlerin çalışma içerisinde nasıl değerlendirildiği ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu araştırmada kullanılan verilerin sosyal medya platformundan çekildiği ve kamuya açık ortamda yer aldığından dolayı araştırma için etik kurul raporu alınmamıştır.

Twitter

Twitter, sosyal medya platformları arasında en eski ve en köklü platformlardan biridir. Gün içerisinde 500 milyondan fazla tweet atan ve 229 milyondan fazla aktif Twitter kullanıcısına sahip bir sosyal medya platformudur (Statista, 2022). Böyle büyük kitleye sahip olan platform olduğu için verilerin Twitter üzerinden çekilmesi tercih edilmiştir. Ayrıca insanların Tweet atarken kendilerini daha özgür hissetmeleri sebebiyle eleştirilerini daha rahat yapabildikleri düşünülmektedir. Diğer yandan paylaşılan içeriklerin güncel olması ve anlık olarak etkileşimin yoğun olduğu söylenebilir.

Veriler MAXQDA 2022 programının Twitter API eklentisi aracılığıyla içe aktırılmıştır. Bu program, yapılandırılmış metinleri uygun bir şekilde içe aktarma ve analiz imkânı sunması açısından veri toplamak için kullanılmıştır (Kuckartz ve Rädiker, 2019). Veri toplama işlemi, 2022 yılının Eylül başlarında Kız Kulesinin restorasyonu başladıktan sonra insanların Twitter üzerinden Tweet atarak endişelerini paylaşmaları ve bu esnada Kız Kulesi'nin TT (Trend Topic) haline gelmesiyle başlamıştır. Veri toplama tarihleri Kız Kulesi ile ilgili Tweetlerin yoğun olarak atıldığı tarihler olarak seçilmiştir. Bu tarihler ise 2 Eylül 2022 ile 10 Eylül 2022 tarihlerini kapsamaktadır. Tweetlerle ilgili arama gerçekleştirilirken veriler Türkçe tweetlerle sınırlı tutulmuştur. Bu kapsamda Kızkulesi hashtagi ile toplam 10486 tweet toplanmıştır. Bu tweetler programın eklentisi sayesinde hangi gün ve zaman aralıklarında atıldığı ile ilgili bilgiler vermektedir.

İçerik Analizi

Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, içerik analizin yararlanılmıştır. İçerik analizi, metin sayısının çok fazla olduğu çalışmalarda belirli şartlar çevresinde ortaya çıkarılan kategoriler halinde organize edildiği bir tekniktir. Bu tekniğin asıl faydası, büyük miktardaki verilerin basitleştirilmesine olanak tanınmasıdır (Krippendorff, 2004). Böylelikle Twitter üzerinden elde edilen 10486 tweetin analiz edilmesi ve raporlanması için içerik analizi tercih edilmiştir.

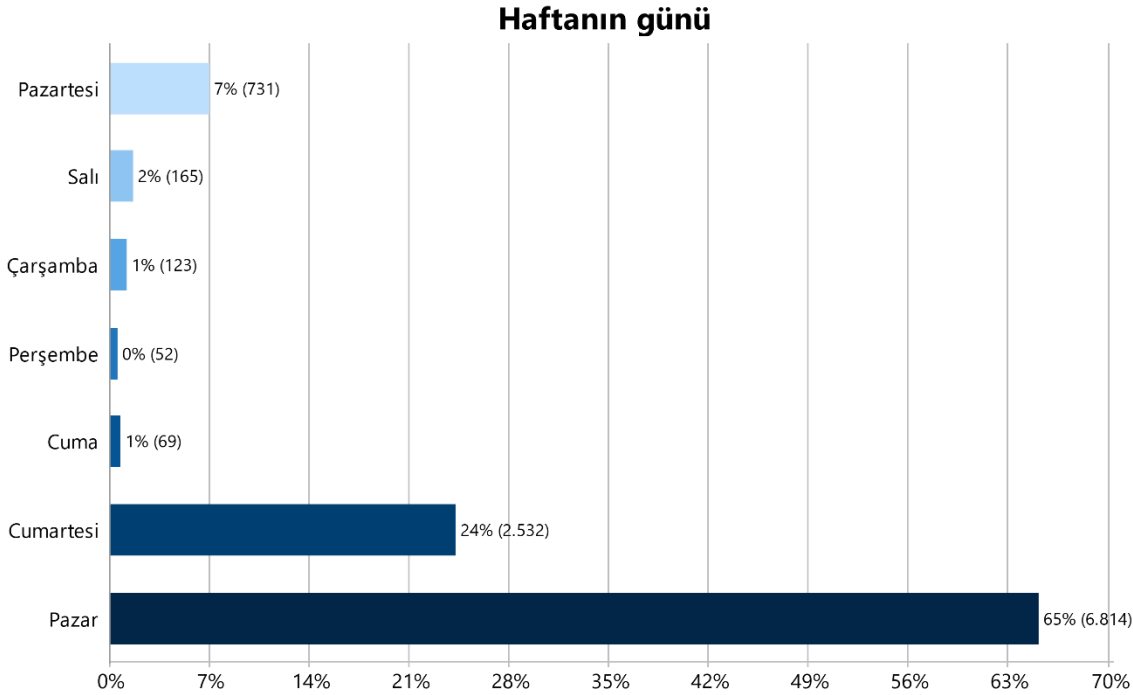
Çalışmanın kurgusu gereği Betonarme, Kültür, Tarih, Bakanlık (açıklama), Kaygı, Diğer yapılar ve Restorasyon olmak üzere yedi adet kod belirlenmiş ve bu kodların içerisine ilgili metinler aktarılmıştır. Kodlar belirlenirken tweetler okunmuş ve insanların daha çok tepki gösterdiği konular üzerinden kodlar belirlenmiştir. Betonarme kodu, insanların daha çok Kız Kulesi'nin bir beton yığınına dönüşeceği endişesi ile attığı tweetlerle ilgilidir. Kültür ve Tarih kodları, İstanbul'un tarihi ve kültürünün olumsuz etkileneceği düşünülen tweetlerle ilgilidir. Bakanlık (açıklama) kodu, restorasyonu gerçekleştirilen yetkililerin açıklamalarının yetersiz kaldığı veya tatmin olmaması ile ilgili tweetlerle ilgilidir. Kaygı kodu, restorasyon özelinde birçok konuda kaygılanan halkın düşüncelerini barındırmaktadır. Diğer yapılar kodu, daha önce olumsuz restorasyonlar üzerinden örneklerle ilgili atılan tweetlerle ilgilidir. Restorasyon kodu, restore edilen Kız Kulesi'nin uzman kişilerce yapıp yapılmaması ile ilgilidir.

Bulgular

Bu başlık altında öncelikle tweetlerin genel bilgilendirilmesi yapılmakta daha sonra tweet içeriklerinin detayı üzerinden yapılan içerik analizinin bilgileri verilmektedir. Şekil 1'de Kız Kulesi ile ilgili atılan tweetlerin hangi günlerde daha çok atıldığına dair bilgiler yer almaktadır. Şekil incelendiğinde 3 ile 5 Eylül arasında bu da Cumartesi ile Pazartesi günlerinde yoğun tweetlerin atıldığı görülmektedir. Bu günler arasında en çok Pazar

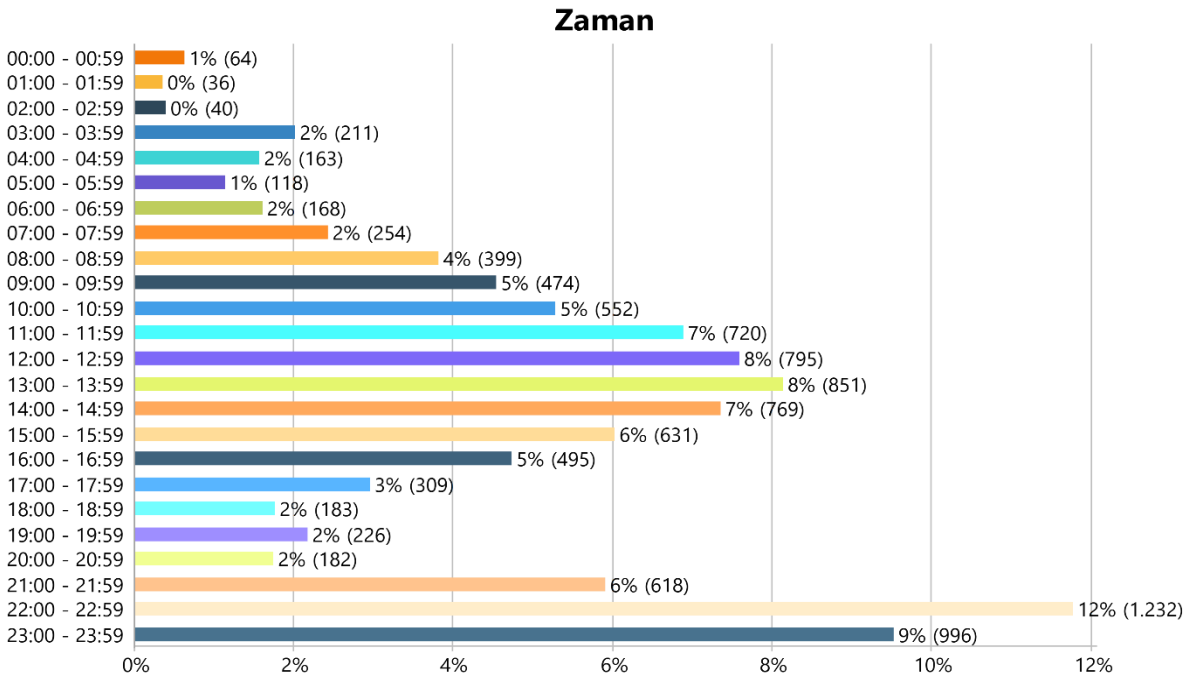
gününde tweetlerin atıldığı söylenebilir. Bu durumun hafta sonu olması ve insanların Kız Kulesi civarına gezmeye gittikleri anda restorasyon sürecine şahit olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şekil 1. Tweetlerin Atıldığı Günlerin Frekans Dağılımları

Şekil 2’de ise tweetlerin zamansal olarak hangi saatlerde yoğun olarak atıldığı ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Bu kapsamda Şekil 2 incelendiğinde Şekil 1’de yer alan bilgiler ile tutarlılık olduğu söylenebilir. Pazar günü saat 11:00-17:00 arasında insanların dışarda gezme zamanına denk gelen tweet sayısı olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca insanların daha çok 22:00 ile 00:00 saatleri arasında sosyal medyada aktif olması sebebiyle, Twitter’daki tweetleri gören kişilerin aynı endişeler ile tweet attıkları muhtemeldir.

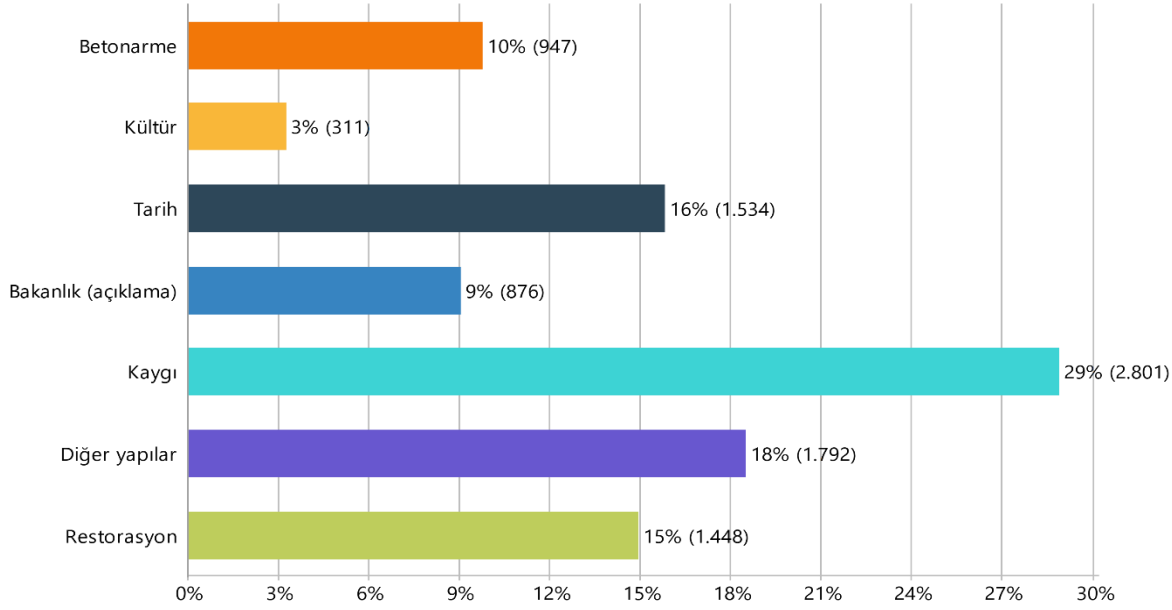
Şekil 2. Tweetlerin Atıldığı Saat Aralıkları

Şekil 3’te kodların frekansları yer almaktadır. En çok kodlanan kod %29 ile “kaygı”dır. İnsanların Kız Kulesi’nin restorasyonu ile ilgili endişeleri veya korkuları olabileceğini ve olası olumsuz etkilerden endişe duydukları görülmektedir. "Diğer yapılar" kodunun da sık sık kodlanması (%18), insanların Kız Kulesi’nin

restorasyonuna diğer tarihi yapılar veya anıtlar bağlamında baktığını ve karşılaştırmalar yaptığını gösterebilir. Kodlamaların %16'sında "tarih" kodu yer almıştır. Bu durumda restorasyonun şehrin tarihi konusunda endişeler uyandırdığı düşünülmektedir. Verilerin %15'inde "restorasyon" kodu kodlanmıştır, bu da insanların restorasyon sürecini tartıştığını ve kullanılan teknikler, malzemeler ve ilerlemeyle ilgilendiğini gösterir. %10'unda "betonarme" kodu kodlanmıştır. Bu da, muhtemelen yapısal yönlerle veya kulenin görünümü üzerindeki etkisiyle ilgili olarak, restorasyonda betonarme kullanımına ilişkin tartışmalar olduğunu göstermektedir. Verilerin %9'unda "Bakanlık (Beyanname)" kodu kodlanmıştır. Restorasyon hakkında bilgi veren yetkili makamlardan veya bakanlıklardan gelen resmi beyan, duyuru ve açıklamaların yetersiz kaldığı düşünülmektedir. "Kültür" kodu, verilerin sadece %3'ü ile en az kodlanan koddur. Kız Kulesi'nin kültürel öneminin diğer konulara kıyasla daha az tartışıldığını, ancak yine de halk için önemli olduğunu ve tartışmada bir rol oynadığını göstermektedir.

Şekil 3. Kod Frekansları

Şekil 4'te yer alan kelime bulutu, Kız Kulesi'nin restorasyonu konulu analiz edilen tweetlerde en sık kullanılan kelimeleri göstermektedir. Bu kelime bulutunu incelerken kelime boyutunun büyüklüğü çalışma içerisinde kelimeye ne kadar değinildiğini belirtmektedir. Ayrıca kelimelerin olası bağlantılarını inceleyerek, birbirleri arasındaki ilişkilere bakılabilir. Ayasofya, Süleymanşah, Hasankeyf, Galata, Divriği Ulu Camii gibi kelimeler Türkiye'deki diğer tarihi ve kültürel yerleri işaret eder ve tartışmaların bu yerlerle karşılaştırmalar veya göndermeler içerebilir. Restorasyon, restore, işgal gibi kelimeler doğrudan Kız Kulesi'nin restorasyon sürecini ifade eder ve tartışmaların restorasyon için gerekli olan teknik yönler ve uzmanlık üzerine odaklandığını gösterebilir. İstanbul, Üsküdar, Türkiye, Ülke kelimeleri, tartışmaların Kız Kulesi'nin yerini ve İstanbul şehri için önemini de vurgulamaktadır. Kültür, eski, tarih kelimeleri, tweetlerde Kız Kulesi'nin kültürel önemini, İstanbul tarihi ve kimliğiyle bağlantısının vurgulandığını gösterebilir.

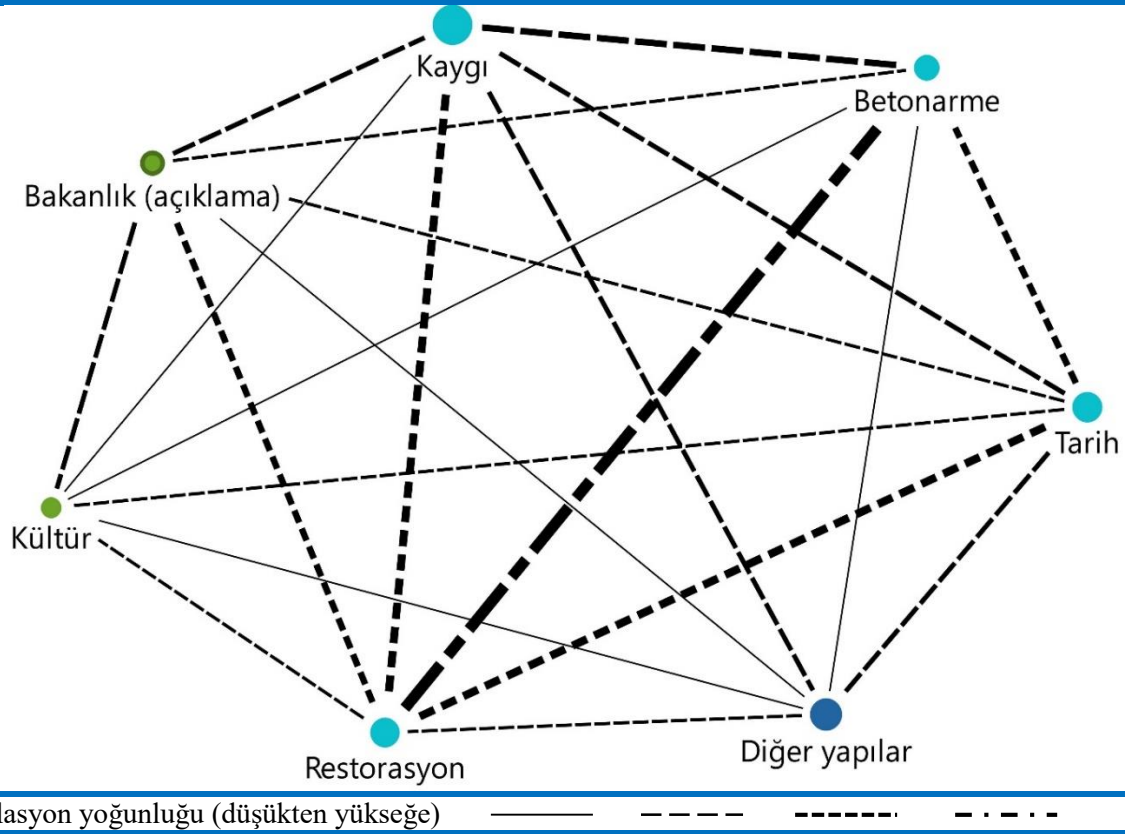
Şekil 4. Kelime Bulutu

Beton, betonarme, çalmışlar kelimeleri, restorasyon malzemeleri ve yöntemleriyle ilgili olası endişelere veya eleştirilere atıfta bulunabilir. Restorasyon sonucu ortaya beton yığını ifade eden bir unsur çıkabileceğini vurgulamaktadır. Bakanlık, tckulturturizm, açıklama kelimeleri, tweetlerin aynı zamanda kamu yetkililerin rolü dahil olmak üzere restorasyonla ilgili resmi duyurulara da değindiğini göstermektedir. Kelime bulutu, genel olarak Kız Kulesi'nin restorasyonuna ilişkin tartışmaların teknik yönler, uzmanlık, kültürel, tarihi öneme ve coğrafi konuma kadar çeşitli konuları kapsadığını belirtmektedir. Kelime bulutunda yer alan kelimeler, restorasyonla bağlantılı olarak halkın endişelerini daha iyi anlamaya ve gelecekteki araştırmalar için olası alanları belirlemeye yardımcı olabilir.

Şekil 5'te kodlar arasındaki ilişkilerin yoğunluğunu gösteren kod haritası yer almaktadır. Kod haritasında yer alan ilişkiler dört farklı grupta incelenebilir. Bu bağlamda en yüksek ilişki betonarme ile restorasyon kodları arasında çıktığı görülmektedir. Kodlar arasındaki yüksek yoğunluklu ilişki, betonarme kullanımına ilişkin birçok tweetin Kız Kulesi'nin restorasyonu ile ilgili olduğunu düşündürmektedir. Bu durum, insanların restorasyonun yapısal yönleri, malzeme seçimi ve uzmanlığın önemli olduğunu vurgulamaktadır. Çünkü uzmanlık ve diğer unsurlar göz ardı edilirse restorasyon sonucunda ortaya bir beton yığınının çıkacağı düşünülmektedir. Diğer kuvvetli ilişkiler ise restorasyon-kayı ve restorasyon-tarih kodları arasında gerçekleşmiştir. Bu durum incelendiğinde insanların restorasyon konusunda kaygı duyduğunu ve bu kaygı doğrultusunda kent tarihinin olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir.

Şekil 5. Kod Haritası

Diğer yapılar-tarih, kültür-bakanlık (açıklama), kaygı-diğer yapılar, bakanlık (açıklama)-tarih ve tarih-kaygı kodları arasındaki ilişkiler daha düşüktür ancak insanlar attıkları tweetler ile bu konularda da düşüncelerini belirtmişler ve böylelikle kodlar arasında ilişkiler ortaya çıkmıştır. Kaygı-kültür, diğer yapılar-betonarme, diğer yapılar-kültür, diğer yapılar-bakanlık (açıklama) ve kültür-betonarme kodları arasındaki ilişkiler ise en az yoğunluğa sahip ilişkilerdir. Bu konuların tweetlerde birbiriyle daha az ilişkili olduğunu veya daha az birlikte ortaya çıktığını gösterebilir. Kod haritası genel olarak, Kız Kulesi'nin restorasyonu ile ilgili tweetlerde çeşitli derecelerde birbirine bağlı olan konuların olduğunu göstermektedir. Bu kod haritası halkın restorasyonla bağlantılı endişelerini daha iyi vurgulayabilmektedir.

Şekil 6, kodların tablo biçiminde görüntülediği Kod İlişkileri Tarayıcısını sunmaktadır. Tarayıcı içindeki yedi kod, hem x ekseninde hem de y ekseninde eşleşmektedir. Şekil, kodların ne sıklıkta kullanıldığını ve aralarında hangi ilişkilerin olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Şekil 6'daki görsel tablolar için yararlı bir genel çerçeve sağlar ve ilişkilerin karşılaştırılmasına ve yorumlanmasına olanak tanır. Restorasyon ve betonarme kodları 350 kez birlikte kullanılarak, en yoğun ilişki gösteren iki kod olmuştur. Bunun ardından tarih (293 kez) ve kaygı (289 kez) kodları ile restorasyon kodu arasında yoğun bir ilişki ortaya çıkmıştır. Güçlü ilişkilerin ardından en zayıf ilişki (12 kez) kültür ile diğer yapılar arasında olduğu görülmektedir. Kod ilişkileri tarayıcısındaki sonuçlar, Şekil 5'teki kod haritası tarafından da desteklenmektedir.

Şekil 6. Kod İlişkiler Tarayıcısı

Kod Sistemi	Betonarme	Kültür	Tarih	Bakanlık (açıklama)	Kaygı	Diğer yapılar	Restorasyon
Betonarme	■	■	■	■	■	■	■
Kültür	■	■	■	■	■	■	■
Tarih	■	■	■	■	■	■	■
Bakanlık (açıklama)	■	■	■	■	■	■	■
Kaygı	■	■	■	■	■	■	■
Diğer yapılar	■	■	■	■	■	■	■
Restorasyon	■	■	■	■	■	■	■

Kod Sistemi	Betonarme	Kültür	Tarih	Bakanlık (açıklama)	Kaygı	Diğer yapılar	Restorasyon
☐ Betonarme		50	214	107	185	50	350
☐ Kültür	50		74	150	59	12	92
☐ Tarih	214	74		77	179	175	293
☐ Bakanlık (açıklama)	107	150	77		177	54	199
☐ Kaygı	185	59	179	177		129	289
☐ Diğer yapılar	50	12	175	54	129		115
☐ Restorasyon	350	92	293	199	289	115	

Sonuç ve Değerlendirme

Kültürel miras değerlerinin sürdürülebilir kılınması, ülkelerin üzerinde durması gereken önemli konulardan biridir. Bu bağlamda mimari yapıların özel bir yeri vardır. Özellikle tarihi eski olan eserlerin geleceğe taşınması daha zor olmaktadır. Yıpranan veya sürdürülebilirliği tehlikeye giren yapıların aslına uygun restore edilmesi gerekmektedir. Aslına uygun restore edilemeyen yapıların tarihi ve kültürel dokusunun bozulmasını beraberinde getirmektedir (Pietroni ve Ferdani, 2021). Bu durum konuyla ilgili yerel paydaşların ve profesyonellerin tepkileriyle sonuçlanmaktadır.

Web 2 teknolojilerinin kaynaklık ettiği gelişmeler konuyla ilgili tepkilerin sosyal medyada yoğunlaşmasını beraberinde getirmektedir. Çünkü insanların tümü sosyal ağlarda içerik üreticisi konumuna gelmektedir. Şengel (2021) yaptığı çalışmada tüketicilerin birer içerik üreticisi konumuna geldikleri web 2 teknolojilerinin toplumsal konularda kitlesel sonuçlar üretebileceğini ifade etmektedir. Bu bağlamda özellikle kültürel miras değerlerine ilişkin yapılan restorasyon veya konservasyon işlemlerinin aslına uygun yapılmadığını öne süren insanlar sosyal medyada tepkilerini dile getirmektedir. Halaç ve Ulaş (2020) yaptıkları çalışmada benzer sonuçlar ortaya koymuştur. Meydana gelen tepkiler zaman zaman ilgili çalışmaların yapılmasını durduracak seviyeye kadar bile ulaşmaktadır.

Bir konuyla ilgili tepkilerin en sonuç odaklı olarak gerçekleştiği sosyal mecra olarak twitter öne çıkmaktadır (Kabak, 2022). İnsanlar herhangi bir konuyla ilgili hashtag oluşturarak Trend Topic (TT) olacak şekilde gündem belirleyebilmektedir. Bu sayede bireysel tepkiler kitlesel tepkilere dönüşmektedir. Cui ve diğerleri (2012) hashtag yöntemi ile twitter’da TT olmanın büyük olayların keşfine ve o olayların bir parçası olmaya kaynaklık ettiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda; son zamanlarda Kız kulesinin restorasyonu ile ilgili de sosyal medyada ciddi bir tepki meydana gelmiştir. Kız kulesinin bir anda kapatılmasıyla başlayan tepkiler sosyal medya ve özellikle de Twitter’da gündem olmuştur. Restorasyon çalışmaları devam etse de ilgililer restorasyon çalışmalarıyla ilgili açıklamalar yapmış ve çalışmaların yapının orijinal dokusunu bozmayacak şekilde gerçekleştiğiyle ilgili bilgilendirmeler yapmıştır. Yenileme çalışmaları tamamlanan yapının aslına uygun şekilde yenilendiğini göstermiştir. Bu sonucun alınmasına sosyal medyadaki tepkilerin önemli bir etki oluşturduğu düşünülmektedir.

Yapılan bu çalışmanın sonuçları, kamuoyunu ilgilendiren konularda alınan radikal kararların yerel halk tarafından tepkiyle karşılandığını göstermiştir. Ayrıca sosyal medya platformları sayesinde bu tepkiler çok kısa zamanda büyük bir kitlesel harekete dahi dönüşebilmektedir. Bu bağlamda kamu otoriteleri ve karar alıcıların tüm toplumu ilgilendiren konularda büyük kararlar almadan önce kamuoyu araştırmaları yapmaları önerilmektedir.

Kaynakça

- Agarwal, A., Xie, B., Vovsha, I., Rambow, O., and Passonneau, R. J. (2011, June). Sentiment analysis of twitter data. In *Proceedings of the workshop on language in social media (LSM 2011)* (pp. 30-38).
- Aplin, G. (2002). *Heritage identification, conservation and management*. South Melbourne: Oxford University Press.
- Apollonio, F. I., Gaiani, M., and Sun, Z. (2013). 3D modeling and data enrichment in digital reconstruction of architectural heritage. *International archives of the photogrammetry, remote sensing and spatial information sciences*, 5, W2.
- Ashworth, G. J., and Tunbridge, J. E. (2000). *A geography of heritage: Power, culture, and economy*. Arnold.
- Avrami, E., Mason, R., and de la Torre, M. (2000). Report on research. *Values and Heritage Conservation: research report*. Los Angeles: The Getty Conservation Institute, 3-11.

- Aygen, Z. (2013). *International heritage and historic building conservation: Saving the world's past*. Routledge.
- Bonacchi, C., and Moshenska, G. (2017). Digital media in public archaeology. *Key Concepts in Public Archaeology*, 60-72.
- Brusaporci, S. (Ed.). (2015). *Handbook of research on emerging digital tools for architectural surveying, modeling, and representation*. Igi Global.
- Cassar, M. (2005). *Climate change and the historic environment*. The Russell Press, Nottingham
- Cui, A., Zhang, M., Liu, Y., Ma, S., and Zhang, K. (2012, October). Discover breaking events with popular hashtags in twitter. In *Proceedings of the 21st ACM international conference on Information and knowledge management* (pp. 1794-1798).
- Çelik, Z. (1993). *The remaking of Istanbul: portrait of an Ottoman city in the nineteenth century* (No. 2). Univ of California Press.
- Feilden, B. M. (2003). *Conservation of historic buildings*. Architectural Press.
- Freely, J. (2011). *A history of Ottoman architecture*. Wit Press.
- Glendinning, M. (2013). *The conservation movement: a history of architectural preservation: antiquity to modernity*. Routledge.
- Graham, M., Hale, S. A., and Gaffney, D. (2014). Where in the world are you? Geolocation and language identification in Twitter. *The Professional Geographer*, 66(4), 568-578.
- Halaç, H., ve Ulaş, E. (2020). Sosyal Medyada Şile Kalesi Restorasyon Algısı: Instagram Kullanıcıları Üzerine Bir İçerik Analizi. *Turkish Studies–Social*, 15(6), 3291-3306.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi. (2021). Kız Kulesi. Adres: <https://www.kizkulesi.com.tr/> Erişim tarihi: 10 Nisan 2023.
- Jokilehto, J. (1999). A history of architectural conservation. Butterworth-Heinemann. https://www.iccrom.org/sites/default/files/ICCROM_05_HistoryofConservation00_en.pdf
- Kaplan, A. M., and Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business horizons*, 53(1), 59-68.
- Kerr, J. S. (2013). *Conservation Plan, the 7th edition: A guide to the preparation of conservation plans for places of European cultural significance*. Australia ICOMOS.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2 nd Thousand Oaks).
- Mansel, P. (2011). *Constantinople: City of the world's desire, 1453-1924*. Hachette UK.
- Mason, R. (2002). Assessing values in conservation planning: methodological issues and choices. *Assessing the values of cultural heritage*, 1, 5-30.
- Munar, A. M., and Jacobsen, J. K. S. (2014). Motivations for sharing tourism experiences through social media. *Tourism management*, 43, 46-54.
- Munjeri, D. (2004). Tangible and intangible heritage: From difference to convergence. *Museum international*, 56(1-2), 12-20.
- Pendlebury, J., Short, M., and While, A. (2009). Urban World Heritage Sites and the problem of authenticity. *Cities*, 26(6), 349-358.
- Pietroni, E., and Ferdani, D. (2021). Virtual restoration and virtual reconstruction in cultural heritage: terminology, methodologies, visual representation techniques and cognitive models. *Information*, 12(4), 167.
- Rädiker, S., and Kuckartz, U. (2019). Analyzing Qualitative Data with MAXQDA Text, Audio, and Video.
- Silverman, H., and Ruggles, D. F. (2007). *Cultural heritage and human rights* (pp. 3-29). Springer New York.
- Smith, L. (2006). *Uses of heritage*. Routledge.
- Staniforth, S. (2010). Slow conservation. *Studies in Conservation*, 55(2), 74-80.

- Statista, 2022. Number of Monetizable Daily Active Twitter Users (mDAU) Worldwide from, 1st quarter 2017 to 1st quarter 2022. <https://www.statista.com/statistics/970920/monetizable-daily-active-twitter-users-worldwide/>. (Erişim 20 Şubat 2023)
- Stovel, H. (1998). Risk preparedness: A management manual for world cultural heritage. Rome: ICCROM.
- Stubbs, J. H. (2009). *Time honored: A global view of architectural conservation*. John Wiley & Sons.
- Şengel, Ü. (2021). Chronology of the Interaction between the Industrial revolution and modern tourism flows. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, 4(1), 19-30.
- Teutonico, J. M., and Matero, F. G. (Eds.). (2003). *Managing Change: Sustainable Approaches to the Conservation of the Built Environment: 4th Annual US/ICOMOS International Symposium Organized by US/ICOMOS, Program in Historic Preservation of the University of Pennsylvania, and the Getty Conservation Institute 6-8 April 2001, Philadelphia, Pennsylvania* (Vol. 4). Getty Publications.
- Timothy, D. J., and Boyd, S. W. (2003). *Heritage tourism*. Pearson Education.
- UNESCO. (2003). Text of the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Erişim: <https://ich.unesco.org/en/convention>
- Vecco, M. (2010). A definition of cultural heritage: From the tangible to the intangible. *Journal of cultural heritage*, 11(3), 321-324.
- Wells, J. C. (2007). The Plurality of Truth in Culture, Context, and Heritage: A (Mostly) Post-Structuralist Analysis of Urban Conservation Charters. Retrieved from https://docs.rwu.edu/saahp_fp/19